

HET BOLLEKESPLEIN

‘Herdoop het Pieter de Coninck-plein tot Herman de Coninck-plein!’ Dat was onlangs het voorstel van Behoud de Begeerte, literaire werkplaats te Antwerpen. Om diverse redenen. Als afscheid van haar lezingenreeks *Koningsblauw*, opgedragen aan dichter Herman De Coninck. Als eresaluut aan de bibliotheek, gelegen aan dat plein. En als eerbewijs aan zichzelf, want ook Behoud de Begeerte heeft daar zijn kantoren.

Kwatongen zagen nog een reden. Onze eminente vriend Herman was, zoals menig vaste bewoner van het plein — de meeste hebben alleen dit plein als woonst — niet vies van een goed gevuld glas. Herman had dat zelfs gemeen met de meeste Antwerpenaren. Desondanks schoot het voorstel in het verkeerde keelgat van onze voormalige informateur, thans formateur en straks burgemeester-in-bijberoep Bart de Wever, die er zowaar een gedachte aan wijdde tijdens een van de weinige interviews die hij zich kon getroosten tijdens de inmiddels wekenlange coalitieonderhandelingen. Dat die onderhandelingen als vanouds lang duren en omgeven zijn met geheimenis, getuigt van weinig verandering. Maar dit terzijde.

De Wever, historicus, flamingant en kunstkenner, sprak van ‘een van de domste voorstellen die ik ooit heb gehoord, en dat wil wat zeggen’. Dat kan ik me inbeelden, als je partijvoorzitter bent van een Aalsterse Schepen die de straatnaamborden wil vervangen door straatnaamborden met een klauwend leeuwje. In die optiek was het voorstel van Behoud de Begeerte om alvast één plein van naambord te doen veranderen visionair. Kunst blijft de voorhoede van de samenleving.

Ik doe overigens maar een bescheiden greep uit de vele initiatieven van de Schepenen voor Vlaamse Aangelegenheden, die onze regio rijk is sinds de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. In Brasschaat, zoals bekend een studentenstad, wil Schepen Adinda Van Gerven de Guldensporenslag herdenken met een samenzang en drinkgelag. ‘Waarom eens geen cantus?’ (De Standaard van 24 november.) Eén constante echter, als je de plannen doorneemt. Zelden hebben onze flamingantische hoogwaardigheidsbekleders het over

kunst en aanverwanten, en al zeker niet over Hendrik Conscience en zijn romanpersonages, van wie Pieter de Coninck er slechts één was. En dat in het jaar waarin de auteur gevierd had moeten zijn vanwege zijn tweehonderdjarige geboortedag! Het lijkt wel of hij al vergeten is.

Laat dat nu net het verwijt zijn dat toekomstige burgemeester-in-bijberoep naar ónze hoofden slingert. Wij — Conscience's artistieke erfgenamen. 'De Vlaamse culturele elite zet zich af van de Vlaamse identiteit en de politieke strijd die eraan verbonden is'. Mijn God... Ik dacht dat het om een halve grap ging vanwege Behoud de Begeerte. Blijkt er een grootschalige cultuuroorlog achter schuil te gaan.

Goed. Ik neem de handschoen op. Dat een collectieve identiteit noodzakelijkerwijs verbonden *moet* zijn aan een politieke strijd mag dan een geloofspunt zijn in de flamingantische kerkfabriek, het blijft een aanmatiging die al vele eeuwen ter discussie staat. Niet iedere gelovige houdt ervan dat zijn religie wordt misbruikt als basis voor een theocratie. Dat is, in een overdrijvende notendop, hoe ik denk over *mijn* Vlaamse identiteit. Ik nodig elke lezer uit om te beargumenteren dat mijn werk zulke identiteit ontbeert, ontkent of ontkracht. Ze is echter niet mijn enige identiteit. Die is tegelijk ook Belgisch, Europees en Waaslands, om er maar een paar te noemen. Zou Conscience dat een onzinnige stelling vinden? Hij was nochtans oprichter van het dagblad *Vlaams België*. Niet direct een slogan voor de volgende IJzerbedevaart.

Maar zuiver Vlaams of niet, ik laat mijn identiteit niet politiek misbruiken. En al zeker niet door mensen die van Conscience alleen de biografie hebben doorgebladerd. Want Hendrik mag zijn volk dan hebben leren lezen, tegenwoordig leest dat volk bij voorkeur alleen waardepapieren, rekeninguittreksels en propagandaleugens over 'de Walen'. Waar zijn onze culturele flaminganten? Waar zitten de evenknieën van grote en belezen geesten als Anton van Wilderode, Hugo Schiltz en Paul Van Grembergen? Indien ze zich al bevinden in de rangen van de NV-A, laten ze verdomd weinig van zich horen. Dat begint overigens bij onze toekomstige burgemeester-in-bijberoep. Hij heeft, dat is waar, in een toespraak eerder dit jaar Hendrik Conscience bezongen. Niet om zijn oeuvre, maar om zijn werk als grondlegger van, alweer, 'de Vlaamse identiteit'.

Als dat inderdaad Consciences grootste verdienste is, waarom verwacht je dan dat kunstenaars zijn gedachtenis hooghouden die je daartoe karakterieel niet in staat acht? Wat je zelf doet, doe je beter! Alhoewel? Welke initiatieven heeft Bart de Wever in 2012 voorgesteld in het Vlaams Parlement, waar hij de grootste fractie leidt? Welke vieringen heeft hij aangekaart bij de Vlaamse regering, waar hij deel van uitmaakt? Welke initiatieven heeft hij bepleit in de bijna afgelopen Antwerpse coalitie, waar hij ook al deel van uitmaakte? Hij was zelfs lid van het kartel dat de Schepen van Cultuur leverde. Hebben wij één bevlogen voorstel mogen horen? Eén betoog, tenzij dat ‘de anderen’ — dit keer niet Elio Di Rupo of de Walen, maar alle Vlaamse kunstenaars tezamen — zich meer moeite moeten getroosten om Conscience te eren?

Ik voel me niet aangesproken. Ik ken en bewonder Conscience genoeg om op iedere barbecue van de Nieuw Vlaamse Elite, van VOKA tot Waregem Koerse, een gesprek over hem aan te gaan. Desnoods *alleen* over zijn biografie. Hij kreeg bij voorbeeld een Belgische staatsbegrafenis en rechtstreekse subsidie van koning Leopold I, uit dankbaarheid voor zijn rol bij het buitenkeren van de Hollanders in 1830. (Voor alle duidelijkheid, in deze roddelzieke tijden: ikzelf vraag en krijg al jaren geen subsidie, tenzij voor mijn zonnepanelen en mijn dubbele beglazing. Daarbij heb ik het niet over mijn bril, maar over mijn nieuwe woonst.) (En oh ja: ik betaal, als identitair gedetermineerde Vlaming en dus bedrijfsleider van mijn eigen naamloze vennootschap, over *al* mijn auteursrechten de volle pot van 33 procent. Zonder morren. Ik ben nu eenmaal van het principe ‘breedste schouders, zwaarste lasten’. Ik wel. Nu het VOKA nog, en UNIZO, en de rest van al onze identitair gedetermineerde Vlamingen.)

Mag ik er overigens op wijzen dat een andere overleden literaire grootheid, Hugo Claus, *De Leeuw van Vlaanderen* heeft verfilmd? Meer eer kun je als auteur een andere auteur niet bewijzen. Zelfs Adriaan van Dis speelde mee. Akkoord, die film leek op een slechte aflevering van Monty Python. Maar het gaat om het gebaar. En veel meer viel er niet te maken van die hele *Leeuw van Vlaanderen*. Historisch gesproken is dat zeer zeker een mijlpaal, maar een groot leessucces zie ik het niet worden bij de Twitter-jeugd, van om het

even welke politieke strekking. Daarvoor is het literair gesproken — ik zal mij respectvol uitdrukken — een hallucinant lachwekkend kutboek. Veel meer hield ik van Consciences echte meesterwerk. Het weergaloze drama *De loteling*. Ook verfilmd overigens. Met Jan Declair in de hoofdrol. Nog zo'n onwillige artiest.

Kunstenaars iets verwijten wat je zelf niet doet... Bikkelen om de sjerp van burgemeester terwijl je twee andere hoge stoelen gewoon bezet houdt — en dan toch anderen uitschelden voor 'elite'... Indien de flamingantische kerkfabriek één catechismus kent, dan is het deze. Ik ken geen club ter wereld die zich zozeer beroept op de eigen taal en de eigen cultuur, en die de dragers ervan zo categorisch belastert en verdacht maakt. Bij voorbaat en categorisch. Omdat ze weigeren mee op te stappen in een separatistische subcultuur.

Tot zover the culture war. Laat ik eindigen op een verzoenende noot. Meteen een tip voor de onderhandelaars op het Schoon Verdiep. Herdoop dat plein in 'Het Brouwerij De Coninck'-plein. Met de sponsorgelden die dat oplevert kunnen de sociale restaurants van 't Stad misschien alsnog worden uitgebreid in plaats van koudweg opgedoekt.

Ik vraag me trouwens af wat de auteur van *De loteling*, *De gierigaard* en *Wat een moeder lijden kan dáárvan* zou gevonden hebben.

TOM LANOYE